

Korte activiteiten talenpaspporten

Inhoudstafel

Inleiding.....	3
Activiteiten	4
1. Paspoort van de week.....	4
2. Sta op, zit neer	6
3. Woordbeeld.....	8
4. Stoefen met kwaliteiten	10
5. Ga in de school op zoek naar... ..	12
6. Activiteit van de week.....	13
7. Associaties	14
8. Maak de zin af in een andere taal.....	15
9. Analyse van FUNCTIES	16
10. Analyse van VAARDIGHEDEN.....	21
Bronnen.....	24

Inleiding

Je ging reeds aan de slag met het maken van de talenpaspoorten in de klas. Wat kan je hier nu concreet mee doen? Hieronder vind je een aantal korte activiteiten, gelinkt aan de talenpaspoorten, die je in de klas kan uitvoeren. Deze activiteiten dienen vooral als inspiratie en de mogelijkheden zijn eindeloos. Pas de activiteiten gerust aan naar gelang je interesse, voorkeur en lokale situatie. De bedoeling van deze korte activiteiten is dat je langdurig met de talenpaspoorten aan de slag kan gaan en meer inzicht krijgt in de meertalige realiteit van je klas (en de school). Hou bij het uitvoeren van de verschillende activiteiten steeds de complexiteit van het talenrepertoire van de leerlingen in je achterhoofd en waardeer ook de “ééntalige” leerlingen tijdens je activiteiten.

Activiteiten

1. Paspoort van de week

Doel

- Peilen naar talige diversiteit in de klas
- Gelijkenissen en verschillen tussen verschillende elementen uit het talenpaspoort herkennen in de klas

Werkwijze

Kies elke week een talenpaspoort uit van een leerling en plaats dit in de spotlight. Laat de leerling voor de hele klas vertellen over wat hij/zij allemaal in het paspoort schreef. De andere leerlingen uit de klas mogen vragen stellen en verduidelijking vragen. Wanneer de leerlingen zelf geen initiatief nemen om vragen stellen, spoor je hen aan om te vergelijken met hun eigen talenpaspoort. Stel vragen zoals “Noem twee dingen die jullie hetzelfde hebben als “leerling X of Y”. “Wat is het opvallendste verschil tussen het voorgestelde talenpaspoort en jullie talenpaspoort?” “Wat is er uniek in het voorgestelde talenpaspoort?”

OF

Je kan er ook voor kiezen om het talenpaspoort van leerling A te laten voorstellen door leerling B. In de eerste week stelt leerling A het talenpaspoort van leerling B voor. In de tweede week worden de rollen omgedraaid en stelt leerling B het talenpaspoort van leerling A voor. In week drie stelt leerling C het talenpaspoort van leerling D voor. In week vier wordt het talenpaspoort van leerling D voorgesteld door leerling C, enzoverder.

Hang de talenpaspoorten aan de muur in je klas nadat ze voorgesteld zijn door de leerlingen. Op die manier komt er elke week een talenpaspoort bij en zie je de talige diversiteit in je klas als het ware groeien. Tegelijkertijd krijg je ook zicht op de veelheid aan talige competenties die er onder je leerlingen aanwezig zijn. Op het einde van de rit heb je een hele muur vol met alle talenpaspoorten van de leerlingen in je klas en levert het als het ware een ‘klasfoto’ op van de talige competenties.

Maak de activiteit zelf meertalig en laat leerlingen kiezen in welke taal ze het talenpaspoort voorstellen. Gebruik de verschillende vaardigheden (zoals aangegeven in de talenpaspoorten) van de

2. Sta op, zit neer

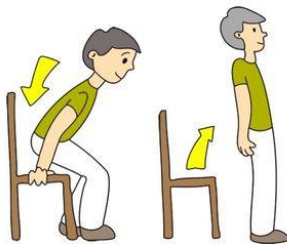
Doel

- Peilen naar talige diversiteit in de klas
- Gelijkenissen en verschillen tussen verschillende elementen uit het talenpaspoort herkennen in de klas

Werkwijze

De leerlingen staan recht achter hun bank. De leerkracht geeft een aantal stellingen uit de talenpaspoorten. De leerlingen blijven rechtstaan als de stelling op hen van toepassing is. Als de stelling niet op hen van toepassing is, gaan ze zitten. Je kan hierbij vertrekken vanuit één talenpaspoort: “Vandaag gaan we kijken wat we allemaal gemeenschappelijk hebben met *leerling X*”.

Enkele voorbeelden:

- ... gebruikt meer dan één taal om met zijn grootouders te communiceren
- ... gebruikt Japans in de judoclub
- ... gebruikt Nederlands om te rekenen

Wanneer we naar het eerste voorbeeld kijken, zullen de leerlingen die meer dan één taal spreken met hun grootouders blijven rechtstaan. De leerlingen die één taal gebruiken om met hun grootouders te communiceren zullen gaan zitten. Vraag aan de leerlingen die recht bleven staan naar extra informatie: “Welke talen spreken ze dan?”, “Hoe komt het dat die talen verschillend zijn?”

OF

Language Passport by Centre for Diversity & Learning (Ghent University, Belgium) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Als variant op deze activiteit kan je de leerlingen zelf de leiding geven over de oefening en kan je als leerkracht ook deelnemen. Laat één leerling vooraan in klas staan. Vraag de leerling om een weetje te vertellen uit zijn/haar talenpaspoort. Bijvoorbeeld “Ik gebruik Japans in de judoclub”. Je vertelt de leerlingen dat iedereen die ook Japans gebruikt in de Judoclub met elkaar van plaats moeten wisselen. Ook de leerling die vooraan in de klas het weetje vertelt. Ze mogen beginnen met van plaats te wisselen wanneer de leerling vooraan klaar is met haar/zijn weetje te vertellen. De leerlingen die geen Japans gebruiken in de judoclub, blijven staan. Er zal telkens 1 leerling over zijn. Deze leerling komt vooraan in de klas staan en vertelt een nieuw weetje aan de rest van de klas.

Wanneer je merkt dat steeds dezelfde leerling vooraan in de klas blijft staan, kan je de leerling een stelling in het oor fluisteren waarbij de hele klas van plaats zal moeten wisselen. Bijvoorbeeld: “Ik spreek Nederlands op school.” “Ik heb meer dan twee talen in mijn talenpaspoort”.

3. Woordbeeld

Doel

- Peilen naar de talige diversiteit in de klas
- Een visuele voorstelling creëren van alle talen die door de leerlingen in de klas gebruikt worden
- Kennismaken met talige diversiteit als deel van de eigen klas, de school en de maatschappelijke omgeving

Werkwijze

Elke leerling heeft in de talenpaspoorten aangegeven welke talen ze allemaal gebruiken. Om een inzicht te krijgen op de talige diversiteit in jouw klas, is het handig om een overzicht te krijgen van welke talen er in het talige repertoire van jouw klas aanwezig zijn. Je kan dit doen door het maken van een “word Cloud”. Een word Cloud is een visuele voorstelling van een verzameling woorden, waarbij de grootte van het woord overeenkomt met het aantal keer dat het woord aan bod kwam. Je zal dus een voorstelling krijgen van de verschillende talen uit het talige repertoire van jouw leerlingen. Hoe meer leerlingen een taal gebruiken, hoe groter deze taal zal verschijnen in het woordbeeld. Ga naar de site <https://www.jasondavies.com/wordcloud/> om het woordbeeld te creëren. Verwijder de tekst die in het tekst vak staat. Vraag de leerlingen om elk om beurt naar voor te komen en de verschillende talen uit hun talige repertoire in het tekst vak in te vullen. Benadruk, net zoals in de talenpaspoorten, dat ze ook dialect, uitgevonden talen, geheime talen... mogen invullen. Ze moeten een taal ook niet *perfect* spreken om deze toe te voegen aan de word Cloud. Wanneer alle leerlingen hun talen hebben ingegeven, druk je op de knop “go!”. Blijf op deze knop drukken tot je tevreden bent met het uitzicht. Je kan een screenshot maken om het woordbeeld op je computer op te slaan. Het zal er gelijkaardig uit zien als onderstaande afbeelding.

Als alternatief kan je deze oefening uitbreiden naar heel de school om een beeld te krijgen over de talige diversiteit in de school. Werk samen met alle leerkrachten uit de school om een gezamenlijke word Cloud te maken. Ga hierbij op een gelijkaardige manier te werk als hierboven beschreven staat. In plaats van enkel de leerlingen uit je klas hun talen te laten invullen, laat je dit door alle leerlingen in de school doen.

Print het woordbeeld uit en hang het op in de klas, op school... Kies voor een plaats waar veel mensen langskomen. Zo geef je ook aan anderen mee dat je actief bezig bent met het meertalige repertoire van jouw leerlingen. Dit kan een positief en veilig klas- en schoolklimaat bevorderen. Denk bijvoorbeeld aan de ouders die hun kinderen komen ophalen en hun taal zien staan in het woordbeeld.

4. Stoefen met kwaliteiten

Doel

- Een veilig en positief klasklimaat creëren
- Nadruk leggen op de unieke vaardigheden van leerlingen
- Uitpakken met de talige diversiteit in de klas

Werkwijze

Talige diversiteit wordt vaak onterecht gezien als een drempel. Daarom is het belangrijk om de talige kwaliteiten van leerlingen net te gaan waarderen en in de kijker te zetten. Vanuit de leerpsychologie weten we dat een zekere mate van competentiegevoel een basisvoorwaarde vormt om tot leren te kunnen komen. Dit competentiegevoel erkennen én bevestigen is bijgevolg een kerntaak van een leerkracht. Of nog anders gezegd: steek de loftrumpet over de (talige) kwaliteiten van de leerlingen uit jouw klas. Denk daarbij aan de verschillende vaardigheden uit het talenpaspoort. Doe dit op een manier die het ook zichtbaar maakt voor de ouders van de leerlingen. Geef de leerling een diploma mee met iets waar zij goed in zijn of waar zij in uitblinken. Bijvoorbeeld “Je bent de enige op school die RIF spreekt”. “Je helpt andere leerlingen met het schrijven van Arabisch”. Gebruik <https://www.diplomamaker.nl> om je eigen diploma te ontwerpen.

Een voorbeeld:

Language Passport by Centre for Diversity & Learning (Ghent University, Belgium) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Je kan ook de leerlingen laten stoeven met de kwaliteiten van andere leerlingen. Duid als leerkracht aan wie mag stoeven over wie. Dit helpt de leerlingen om de talige diversiteit van hun klasgenoten extra te erkennen.

Je kan het diploma zelf ook meertalig maken door de boodschap voor de leerling in een taal te schrijven die zijn/haar ouders bijvoorbeeld ook begrijpen. Vraag de leerling om te helpen met de vertaling.

5. Ga in de school op zoek naar...

Doel

- Peilen naar de talige diversiteit in de school
- Kennismaken met talige diversiteit als deel van de eigen klas, de school en de maatschappelijke omgeving
- Gelijkenissen en verschillen zoeken tussen de elementen uit de talenpaspoorten

Werkwijze

Leerlingen kunnen niet alleen op zoek gaan naar gelijkenissen en verschillen in de klas, zoals bij de “sta op, zit neer” activiteit of de presentatie van de talenpaspoorten. Ze kunnen dit ook toepassen bij de andere leerlingen uit de school. Zo creëer je een kans voor zowel jezelf als je leerlingen om kennis te maken met talige diversiteit als deel van de school. Je kan de leerlingen verschillende opdrachtjes geven waarbij ze op zoek moeten gaan in de school.

Enkele voorbeelden:

- Vraag de leerlingen om in een andere klas op zoek te gaan naar iemand die net zoals hem/haar de enige is op school die een bepaalde taal gebruikt
- Zoek een leerling die droomt in twee talen (functies)
- Zoek een leerling die een andere taal spreekt met mama dan met papa (met wie spreek je een taal?)
- Laat de leerling een zin verzinnen in een taal die hij kent en op zoek gaan naar iemand die begrijpt wat hij zegt (vaardigheden)

6. Activiteit van de week

Doel

- Uitpakken met de talige diversiteit in de klas
- Durven eigen taal en cultuur uiten en die van anderen erkennen

Werkwijze

Je kan de rest van de school en de ouders op de hoogte stellen van wat jullie die week allemaal gedaan hebben rond de talenpaspoorten. Hang bijvoorbeeld op vrijdag een blad aan de schoolpoort met een creatieve voorstelling van wat je die week als activiteiten deed. Werk met symbolen, tekeningen, kernwoorden (eventueel in verschillende talen). Laat een aantal leerlingen aan de schoolpoort staan om meer uitleg te geven aan de ouders en leerkrachten.

Ook in de klas kan je een overzicht maken van wat er de voorbije week gebeurd is. Hang een blad op met de nieuwe woorden die ze geleerd hebben, nieuwe dingen die ze over elkaar leerden die week. Betrek de leerlingen bij het maken van het blad. Laat hen tekenen, schrijven...

8. Maak de zin af in een andere taal

Doel

- De meerwaarde van talen mengen ontdekken

Leerlingen gaan soms talen mengen of ze uitwisselbaar gebruiken. Denk daarbij aan de roze lijn die de leerlingen in het talenpaspoort trokken om aan te duiden welke talen ze soms samen gebruiken. Het mengen van talen is, in tegenstelling tot wat veel gedacht wordt, compleet normaal. Het is zelden lukraak en getuigt vaak van een behendig en strategisch gebruik van verschillende talen, of is indicatief voor een leerling die een probleem probeert op te lossen, gebruik makend van zijn volledige taalrepertoire.

Werkwijze

Geef een leerling de opdracht om een zin te starten in een taal die de leerling zelf kan kiezen. Onderbreek de leerling middenin de zin en duidt een andere leerling aan die de zin moet aanvullen in een andere taal naar keuze.

Als je merkt dat de leerlingen het moeilijk hebben om te beginnen met een zin te maken kan je hen een aantal onderwerpen geven. Bijvoorbeeld: bakkerij, tv kijken, slapen, hobby's...

9. Analyse van FUNCTIES

In de talenpaspoorten kregen de leerlingen de kans om per taal aan te geven voor welke functies ze deze gebruikten (om te dromen, te denken, een geheim te vertellen, zich boos te maken, met dieren te praten, te spelen...). Leerlingen kunnen ook meerdere talen gebruiken om bijvoorbeeld te dromen. Je vraagt je misschien af waarom dit nuttig kan zijn. Als leerkracht is het soms uitdagend om het talige repertoire van je leerlingen vast te leggen. Wij gebruiken taal immers op een complexe en veelzijdige manier in ons dagelijkse leven. Door het maken van een analyse, krijg je meer zicht op het talige leven van jouw leerlingen: Welke talen kennen ze en hoe gebruiken ze die? Daarnaast kan je de analyse ook op meerdere momenten uitvoeren om te vergelijken of er een verschil is tussen bijvoorbeeld het begin en het einde van het schooljaar of zelfs een verschil tussen het binnenkomen en het verlaten van de school.

Stap 1: gegevens verzamelen

Neem de talenpaspoorten van de kinderen door. Elk kind heeft bij elke taal in het bruin aangegeven waarvoor ze de taal gebruiken (dromen, denken, rekenen...). Geef bovenaan jouw naam in. Vul in het template bij elke functie de talen aan die in je klas gebruikt worden en geef daarnaast aan hoeveel leerlingen deze taal voor die functie gebruiken. Geef leerling per leerling in. Als een leerling bijvoorbeeld zowel Nederlands als Arabisch gebruikt om na te denken, geef je beide talen in.

Voorbeeld:

Leerling 1 gebruikt **Nederlands** om te rekenen, **spelen** en **na te denken**; **Arabisch** om te **dromen**, **na te denken**, **geheimen te vertellen**, **zich boos te maken** en te **spelen**. De template ziet er uit als volgt.

Klas Eva													
dromen		nadenken		geheim		boosmaken		rekenen		dieren		spelen	
taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal
Nederlands		Nederlands	1	Nederlands		Nederlands		Nederlands	1	Nederlands		Nederlands	1
Frans		Frans		Frans		Frans		Frans		Frans		Frans	
Arabisch	1	Arabisch	1	Arabisch	1	Arabisch	1					Arabisch	1

Leerling 2 gebruikt **Nederlands** om te rekenen, **na te denken** en **zich boos te maken** en te **spelen**; **Lingala**, om te **dromen**, **na te denken**, **een geheim te vertellen**, **met dieren te praten**; **Engels** om te **spelen**. De template ziet er uit als volgt.

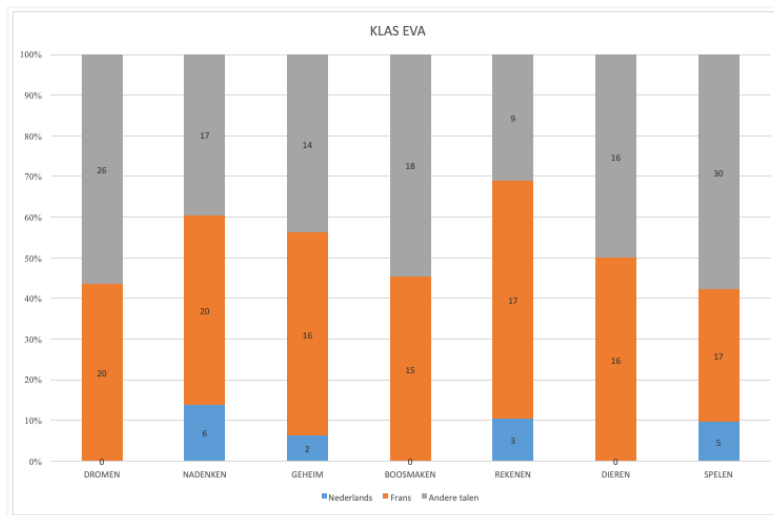

The screenshot shows an Excel spreadsheet titled 'template analyse talenpaspoort' for 'Klas Eva'. The spreadsheet has columns for languages and rows for functional areas. A formula bar shows '=SOM(B6:B16)'. On the right, the 'Formulebouwer' pane displays the formula and its result '26'.

taal	dromen	nadenken	geheim	boosmaken	rekenen	dieren	spelen
Nederlands	0	6	2	0	3	0	5
Frans	20	20	16	15	17	16	17
Algerijns	1	1	1	1	1	1	1
Marokkaans	1	1	1	1	1	1	1
Engels	6	3	4	4	3	2	11
Lingala	1	2	2	2	1	3	5
Spaans	4	1	1	1	3	2	4
Russisch	3	1	3	3	1	1	1
Turks	3	5	1	2	1	1	1
Roemeens	2	3	1	1	1	1	1
Grieks	3	1	2	1	1	3	3
Albaans	1	1	1	1	1	1	1
Peul	1	1	1	1	1	1	1
Chinees	1	1	1	1	1	1	1
Japans	1	1	1	1	1	1	1
Vietnamees	1	1	1	1	1	1	1

Als je dit gedaan hebt, klik je op gereed en ga je over naar de volgende functie. Herhaal dit proces voor alle functies.

Oder het tabblad 'grafiek samen' verschijnt een gelijkaardige grafiek.

Stap 3: grafiek per functie

Om een overzicht te krijgen van welke talen gebruikt worden per functie, maken we een grafiekje per functie met welke talen ervoor gebruikt worden en door hoeveel leerlingen ze gebruikt worden. Ga naar

Language Passport by Centre for Diversity & Learning (Ghent University, Belgium) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

het tabblad 'grafiek apart' en klik met je rechtermuisknop op de gegevens in de grafiek over de functie 'dromen'. Kies 'gegevens selecteren'.

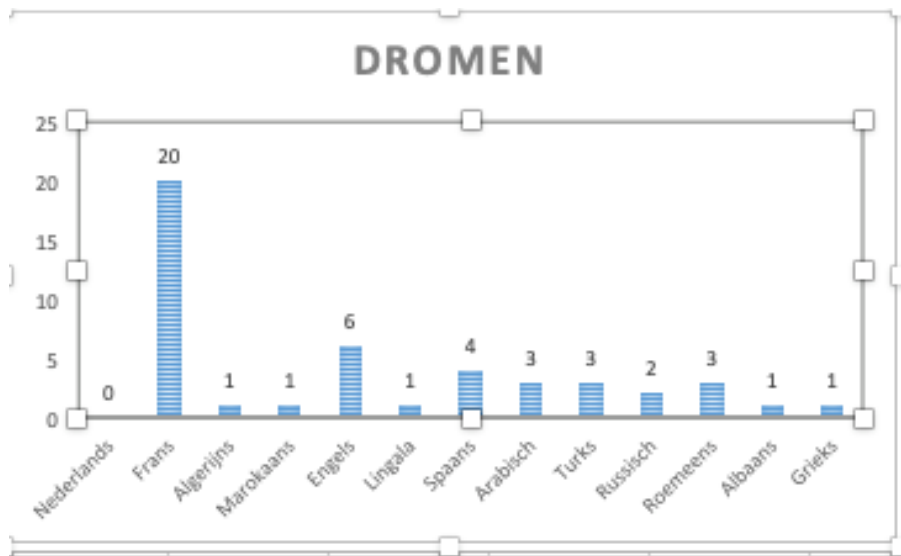
Ook hier zien we weer in het voorbeeld hieronder dat de gegevens 'Vietnamees 1' niet opgenomen zijn. Verander het laatste cijfer het gegevensbereik naar het cijfer van het laatste hokje, in dit geval 17 en druk op ok. Doe dit voor alle functies.

		Klas Eva																	
		dromen			nadenken			geheim			boosmaken			rekenen		dieren		spelen	
taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal	taal	aantal		
Nederlands	0	Nederlands	6	Nederlands	2	Nederlands	0	Nederlands	3	Nederlands	0	Nederlands	5						
Frans	20	Frans	20	Frans	16	Frans	15	Frans	17	Frans	16	Frans	17						
Algerijns	1	Algerijns	1	Algerijns	1	Marokaans	1	Engels	4	Arabisch	4	Spaans	2	Russisch	1	Roemeens	3		
Marokaans	1	Lingala	1	Engels	3	Engels	4	Arabisch	4	Spaans	2	Russisch	2	Russisch	1	Roemeens	3		
Engels	6	Arabisch	3	Spaans	2	Turks	2	Spaans	2	Russisch	1	Roemeens	3	Turks	2	Grieks	1		
Lingala	1	Turks	2	Turks	2	Spaans	2	Russisch	1	Roemeens	3	Turks	2	Grieks	1	Albaans	1		
Spaans	4	Spaans	1	Russisch	1	Russisch	1	Roemeens	3	Turks	2	Grieks	1	Albaans	1	Vietnamees	1		
Arabisch	3	Russisch	1	Roemeens	3	Roemeens	3	Turks	2	Grieks	1	Albaans	1	Vietnamees	1	Lingala	1		
Turks	3	Engels	5	Albaans	1	Turks	2	Grieks	1	Albaans	1	Vietnamees	1	Lingala	1	Peul	1		
Russisch	2	Roemeens	3	Grieks	1	Albaans	1	Vietnamees	1	Lingala	1	Peul	1						
Roemeens	3	Grieks	1	Arabisch	2	Vietnamees	1												
Albaans	1	Peul	1																
Grieks	1	Chinees	1																
Vietnamees	1	Japans	1																

		Gegevensbron selecteren						
		Details van bereik						
		Gegevensbereik van grafiek: =GEGEVENS!\$A\$4:\$B\$16						
		Legendagegevens (reeks):						
		Reeks1			Naam: []			
		Y-waarden: =GEGEVENS!\$B\$4:\$B\$17						
		Horizontale aslabels (categorieën): =GEGEVENS!\$A\$4:\$A\$16						
		Verborgen en lege cellen						
		Lege cellen weergeven als: [Openingen]						
		☐ Gegevens in verborgen rijen en kolommen weergeven						
		[Annuleren] [OK]						

De grafiekjes zien er uit als volgt.

Nu hebben jullie een overzicht van de verschillende talen die de leerlingen uit jullie klas voor de verschillende functies gebruiken.

10. Analyse van VAARDIGHEDEN

In de talenpaspoorten kregen de leerlingen de kans om per taal aan te geven hoe sterk ze zichzelf voelen in lezen, schrijven, spreken en luisteren voor die taal. Je vraagt je misschien af waarom dit nuttig kan zijn. Het analyseren van de vaardigheden is vooral een middel om in gesprek te gaan. Stel, een leerling vindt van zichzelf dat hij niet zo sterk is in het Arabisch voor spreken maar jij denkt dat de leerling net wel goed Arabisch kan spreken en dat de leerling zichzelf dus onderschat. Nadat je dit opmerkt tijdens de analyse, kan je hierover in gesprek gaan met de leerling in kwestie. Door dit voorbeeld wordt het duidelijk dat de gegevens van de leerlingen niet noodzakelijk een weerspiegeling zijn van de realiteit maar vooral een perceptie. Je krijgt dus een beeld van hoe vaardig de leerlingen zich voelen voor lezen, schrijven, spreken en luisteren in jouw klas. Dit kan je vergelijken met andere klassen en bespreken met je collega's: Wat verklaart volgens jullie het verschil? Wat zorgt ervoor dat leerlingen zich sterk voelen in een vaardigheid? Hoe kunnen jullie hier als leerkracht op inzetten? Laat bijvoorbeeld een leerling die zich sterker voelt in een bepaalde taal tutor zijn van een leerling die zich minder sterk voelt, laat leerlingen tolken bij conflicten op de speelplaats, vraag hen om meer uitleg te geven aan hun ouders bij brieven van de school. Daarnaast kan je de analyse ook op meerdere momenten uitvoeren om te vergelijken of er een verschil is tussen bijvoorbeeld het begin en het einde van het schooljaar.

Stap 1: gegevens verzamelen

Neem de talenpaspoorten van de leerlingen door. Elke leerling heeft bij elke taal aangegeven hoe sterk ze zichzelf voelen in een bepaalde vaardigheid voor die taal. Ze gaven een cijfer 1 aan de taal waarin ze zich het sterkst voelen voor een bepaalde vaardigheid, een 2 aan de taal waarin ze zich het tweede sterkst voelen, enzoverder. Als ze het gevoel hebben dat ze in beide talen even sterk zijn voor een vaardigheid, mogen ze beide talen hetzelfde nummer geven. De leerlingen gaven de cijfers een verschillende kleur naargelang de vaardigheid waarvoor het cijfer bedoeld is. Cijfers voor **spreken** staan in het blauw, voor **luisteren** in het groen, voor **lezen** in het rood en voor **schrijven** in het zwart. Geef bovenaan jouw naam in. Vul voor elke leerling in welke score ze geven aan de schooltaal en de taal die ze naast de schooltaal het meest gebruiken. Geef leerling per leerling in en geef per leerling aan welke taal ze naast de schooltaal het meest gebruiken. Je kan ervoor kiezen om de leerlingen zelf snel in de klas hun scores te laten invullen. Ook zou je kunnen samenwerken met de leerkracht ICT om de analyse te integreren in zijn/haar lessen.

Voorbeeld:

Leerling 1 gebruikt Lingala het meest naast de schooltaal (Nederlands). Hij/Zij voelt zich het sterkst in *Nederlands* voor **spreken** en **schrijven** en het sterkst in *Lingala* voor **luisteren** en **lezen**. De template ziet er

uit als volgt:

		Klas Eva							
		Spreken		Luisteren		Lezen		Schrijven	
Naam leerling	Veelgebruikte taal (VT)	Nederlands	VT	Nederlands	VT	Nederlands	VT	Nederlands	VT
Leerling 1	Lingala	1	2	2	1	2	1	1	2

Leerling 2 gebruikt Turks het meest naast de schooltaal (Nederlands). Hij/zij voelt zich het sterkst in het *Nederlands* voor **spreken**, **lezen** en **schrijven** en het sterkst in het *Turks* voor **luisteren**. Voor **lezen** en **schrijven** in het *Turks* geeft de leerling zichzelf een score 3. De template ziet er uit als volgt:

		Klas Eva							
		Spreken		Luisteren		Lezen		Schrijven	
Naam leerling	Veelgebruikte taal (VT)	Nederlands	VT	Nederlands	VT	Nederlands	VT	Nederlands	VT
Leerling 1	Lingala	1	2	2	1	2	1	1	2
Leerling 2	Turks	1	2	2	1	1	3	1	3

TIP: Je kan op de talenpaspoorten met een vinkje aanduiden welke gegevens je al hebt ingegeven. Zo voorkom je dat je iets vergeet of iets dubbel ingeeft.

Als er rijen te weinig zijn in de tabel klik je met je rechtermuisknop op de laatste lege rij en dan op invoegen.

Stap 2: Gegevens interpreteren

Je hebt nu de gegevens van de leerlingen uit jouw klas verzameld. Wat kan je nu allemaal uit het tabelletje aflezen? Gebruik volgende voorbeelden om de gegevens te interpreteren. Hou er bij het interpreteren rekening mee dat de cijfers moeten gelezen worden zoals de podiumplaatsen bij een wedstrijd. Cijfer 1 is dus het beste, dan cijfer 2...

Stel, leerling 1 geeft aan dat ze beter is in Lingala dan in het Nederlands voor luisteren en lezen. Wat kan je hiermee concreet doen in de klas?

Je kan het talige repertoire gebruiken als een hefboom tot leren. Wanneer jij in Spanje iets wil bestellen op restaurant of een mail in het Engels moet versturen, zal je waarschijnlijk ook eerst in het Nederlands nadenken over wat je wil zeggen. Hoe deze hefboom tot leren er precies uitziet kan verschillen van leerling tot leerling, afhankelijk van in welke vaardigheden zij zich sterk voelen. Een leerling die zichzelf goed acht in schrijven, kan voor een opdracht eerst kort zijn gedachten neerschrijven in zijn eigen taal. Iemand die goed is in lezen, kan baat hebben bij het gebruiken van een woordenboek. Iemand die goed is in luisteren kan geholpen worden door te luisteren naar een andere leerling die de opdracht voor hem/haar vertaalt. Een leerling die goed is in praten kan tot beter begrip komen door iets uit te leggen aan iemand anders...

Stel, je merkt dat leerling 2 aangeeft zich niet competent te voelen in het Turks voor schrijven. Jij hebt echter opgemerkt dat hij hier beter in is dan hij zelf denkt. Hierbij is het belangrijk om met de leerling in gesprek te gaan over waarom hij/zij zichzelf die score gaf. Geef duidelijk aan dat jij als leerkracht wel het gevoel hebt dat de leerling goed is in die vaardigheid voor die taal. Probeer in je klas ook de vaardigheden van de leerling in de kijker te zetten en ze te gebruiken als hefboom voor leren. Denk hierbij onder andere aan de voorbeelden die hierboven reeds gegeven werden (andere leerlingen helpen, woordenboeken gebruiken, laten voorlezen, eerst laten opschrijven in een andere taal...).

Stel, als je naar het globaal beeld kijkt van je klas, merk je dat er heel wat leerlingen zijn die zich competent achten in het Nederlands dan in de andere taal die ze veel spreken. Is dit volgens jou een weerspiegeling van de werkelijkheid? Indien niet, hoe zou dit komen? Verschilt dit per vaardigheid? Waarom? Het kan als leerkracht handig zijn om een soort vaardigheidsprofiel op te stellen voor de leerlingen in je klas, in overleg met de leerlingen. Hang een blad uit met wie waar goed in is. Bijvoorbeeld: Wie is er goed in rekenen? Wie in probleemoplossend denken? Wie kan er Arabisch lezen? Op die manier weten de leerlingen bij wie ze moeten aankloppen voor hulp. Wanneer de leerlingen elkaar helpen, worden ze gewaardeerd voor hun eigen vaardigheden en competenties en kan dit hun gevoel van competentie in een bepaalde vaardigheid versterken.

Ga ook na hoe de leerlingen uit jouw klas zich voelen bij hun vaardigheden in een bepaalde taal. Zijn er vaardigheden die ze graag beter zouden kunnen?

Merk je een verschil in jouw klas in vergelijking met de klas van je collega? Ga dan met je collega in gesprek en vraag welke stappen hij/zij onderneemt om het talige repertoire van leerlingen te gaan waarderen en als een hefboom tot leren te gebruiken.

Bronnen

De Backer, F., De Smet, A., Mertens, C., Van Biesen, L., & Van Hulle, E. (2015). *MARS Meertaligheid Als Realiteit op School: Eindrapport [MARS: Multilingualism As a Reality at School: Final report]*. Ghent: Ghent University.

De Backer, F., Slembrouck, S., & Van Avermaet, P. (2019). Language passports : the multilayered linguistic repertoires of multilingual pupils in Flanders, Belgium. In Stanley Brunn & R. Kehrein (Eds.), *Handbook of the changing world language map*. Cham: Springer.

